
REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAM ORIENTUES PËR TESTIMIN E KANDIDATËVE TË SHKENCAVE SOCIALE,
LËNDËT: FILOZOFI, PSIKOLOGJI, SOCIOLOGJI, EKONOMI**

I. HYRJE

Programi orientues për testimin e kandidatëve të shkencave sociale është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA), për t'u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë kandidatëve për t'u përgatitur për testim.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MAS ka vendosur për kandidatët që testohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- Dokumente zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore dhe edukative të mësuesve.
- Programe të lëndëve shoqërore.
- Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie.
- Aspekte të etikës dhe të komunikimit.
- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
- Përmbajtja shkencore e lëndës.

II. QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve të shkencave sociale është hartuar për të mbështetur dhe për të nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore:

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit, si dhe të gjithë mësuesve të lëndëve të shkencave sociale

---

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

të arsimit parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

- *Së dyti*, ai të ofrohet si një program i detyruar, veçanërisht për kandidatët, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi.

Programi synon:

- rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor drejt një mësimdhënieje të suksesshme;
- rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe të komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes;
- realizimin në praktikë, nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara dhe, në mënyrë të veçantë, nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

III. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve të shkencave sociale është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional të përmendura më sipër. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së shkencave sociale që të përmbushë me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke pasur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe në standardet e mësuesit të shkencave sociale. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhet me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij, si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë

në fushën e njohurive dhe aftësive, si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT	
Fusha: Dokumente zyrtare	
Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përshkruan dokumentacionin shkollor të nevojshëm për mbarëvajtjen e procesit mësimor-edukativ në të gjitha hallkat e tij; - vlerëson risitë e dokumentacionit që po shqyrton; - realizon kuptimin, zbërthimin dhe përgjegjshmërinë në zbatimin e kërkesave të dokumentacionit shkollor; - realizom kuptimin, zbërthimin dhe përgjegjshmërinë në zbatimin e kërkesave të dokumentacionit lëndor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. - Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), nr 343, datë 19.08.2013. - Udhëzimi nr. 16, datë 03.08.2016 “Për vitin shkollor 2016-2017 në sistemin arsimor parauniversitar”. - Udhëzimi nr. 44, datë 16.10.2014 “Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin nr. 21 datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore- edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar””. - Udhëzimi nr. 5, datë 25.02.2013 “Për standardet e mësuesit”. - Udhëzimi nr. 26, datë 15.08.2015 “Zhvillimin profesional të punonjësve arsimorë”. - Udhëzimi nr. 2, datë 12.02.2015 “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”. - Karta e Performancës së shkollës. - Standardet e shkollës si qendër komunitare. - Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për

	<p>vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”.</p> <p>- Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”.</p>
--	---

Fusha: Programe lëndore

Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përcakton çfarë nxënësit duhet të dinë dhe të jenë të aftë të bëjnë; - analizon karakterin konkret dhe të qartë të përmbajtjes së kurrikulës; - vlerëson zbatimin cilësor të programit; - propozon rishikimin e programit lëndor: kërkesat ndaj mësuesit si nismëtar i ndryshimit ose i përmirësimit të programit lëndor. <p><u>Mësuesi thellon të kuptuarit rreth:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidhjeve mes njohurive të lëndës që jep mësim me njohuritë e disiplinave të tjera që zhvillohen në shkollë; - vlerësimin të perspektivave të ndryshme që shfaqin nxënësit gjatë mësimin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Programet aktuale lëndore të shkencave sociale për arsimin bazë. - Programet aktuale lëndore të shkencave sociale për arsimin e mesëm të lartë, klasat 10-12. - Programet e reja (2015, 2016), të bazuara në kompetenca për klasat 1,2,3 dhe 6,7, 8, si dhe për klasën e 10-të.

Fusha: Aspekte të pedagogjisë dhe të metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhvillon mësimdhënie në përshtatje me synimet dhe objektivat konkrete të lëndës që jep; - zhvillon koncepte dhe metoda që e bëjnë nxënësin të aftë për të zbatuar njohuritë e reja. - dallon pyetjet e hapura dhe të mbyllura, të strukturuar dhe gjysmë të strukturuar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin. • Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për përgatitjen e ditarit të mësuesit, për organizimin e orës së mësimin etj. • Situatat e të nxënit, IZHA, 2015.

<p><u>Mësuesi thëllon të kuptuarit rreth:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - hartimit të rezultateve të të nxënës; - teknikave të të pyeturit; - përgatitjes së planit ditor; - nxënësve të vështirë dhe punës së diferencuar; - mësimdhënies alternative, nëpërmjet mësimëve të organizuara mirë për çdo sekuençë, duke përdorur strategjitë e përshtatshme, metodat zhvilluese, teknologjitë e të nxënës, si dhe duke kombinuar punën individuale me punën në grup; - zotërimin të kërkësve për vlerësimin e arritjeve të nxënësve, duke përdorur teknikat dhe instrumentet e diagnostikimit dhe të vlerësimit, si dhe u siguron nxënësve dhe prindërve informacionet e nevojshme në kohën e duhur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij. • Udhëzuesi i gjimnazit, 2016. • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), 2016.
--	---

Fusha: Aspekte të etikës dhe të komunikimit

Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e etikës dhe të sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; - sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

Fusha: Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe

Rezultati	Literatura
<p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - të njohë rregullat e drejtshkrimit të standardit 	<ul style="list-style-type: none"> - Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit të

<p>të gjuhës shqipe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - të zbatojë rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<p>gjuhës shqipe.</p>
<p>Fusha: Përmbajtja shkencore e lëndës</p>	
<p>Rezultati</p>	<p>Literatura</p>
<p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bën që nxënësit të përshkruajnë, analizojnë, vlerësojnë, diskutojnë, mbajnë qëndrim; - dallon çfarë studiojnë lëndët e shkencave shoqërore; - u je mundësi nxënësve të njohin dhe përshkruajnë dukuri të lëndëve të shkencave shoqërore bashkëkohore që direkt ose indirekt lidhen me vendin tonë; - drejton nxënësit në përdorimin e proceseve të tilla si të menduarit, të analizuarit e fenomeneve etj.; - mbështet nxënësit në kuptimin dhe përdorimin e koncepteve, teorive dhe parimeve lidhur me lëndët e shkencave shoqërore; - bën që nxënësit të marrin parasysh se si faktorë të tillë si kriza, papunësia, inflacioni, buxheti, tregtia ndërkombëtare, prodhimi, kostoja etj., ndikojnë në veprimet dhe vendimet e njerëzve në momente të caktuara. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekste për mësuesin dhe për nxënësin. - Literaturë shkencore dhe burimore për përmbajtjen e lëndës.